

בינת שלמה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

פרשת מקץ תשפ"א
גליון 228
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמות
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
מתתיהו כהן גדול חשמונאי ובניו
הרה"ק רבי חיים ב"ר שלמה
הרה"ק רבי אברהם יצחק הכהן ב"ר
אהרן דוד
רבי חזקיהו ב"ר דוד די סילוה
הרה"ק רבי עזריאל מייזליש ב"ר צבי
הרה"ק רבי גדליה מליניץ ב"ר יצחק
הרה"ק רבי ישראל מאסיאטין ב"ר
מרדכי שרגא מייבוש
הגה"ק רבי יאיר חיים ב"ר משה שמשון
הרה"ק רבי שאול אוקער ב"ר צבי הירש
הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר שמחה
בונים מפרשיסחא
הרה"ק רבי יעקב ב"ר משה שלמה זלמן
הרה"ק רבי יעקב צבי ב"ר יהושע אשר
הרה"ק רבי אליעזר זאב ב"ר חיים
הרה"ק רבי אברהם ב"ר יהודה צבי
מרת סבתא גננענדל ב"ר שלמה

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל-MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"וְאֵל שְׂדֵי יִתְּן לָכֶם רַחֲמִים לִפְנֵי הָאֵישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת אַחֲיֵיכֶם אַחֵר וְאֵת בְּנֵימִין וְגו'" (מג, יד)

רש"י ומדרשו מי שאמר לעולם די יאמר די לצרותי, שלא שקטתי מנעורי, צרת לבן, צרת עשו, צרת רחל, צרת דינה, צרת יוסף, צרת שמעון, צרת בנימין
על פי דברי רש"י ניתן לרמוז בס"ד כי כל צרותיו של יעקב אע"ה רמוזים במילים אל שדי שכן א זה אדום היינו עשיו ל לבן ש שמעון ד דינה י יוסף ובנימין הרי נזכר במפורש בפס' ועוד כאשר מבשר הקב"ה ליעקב כי עומד להוולד לו בן נוסף הוא נגלה אליו בשם אל שדי ורומז בזה יעקב שהוא יודע שהכל הוא מאיתו יתברך ומסובב לטובה כך שגם עכשיו הקב"ה יהיה אתכם ויהיה בעזרכם ואל שדי שיאמר לצרותנו די

"וְתַבְלַעְנָה הַשְּׂפָלִים הַדְּקוֹת אֶת שְׁבַע הַשְּׂפָלִים הַבְּרִיאֹת וְהַמְּלֵאוֹת וַיִּיקֶץ פְּרַעֲזָה וְהִנֵּה חֲלוֹם" (מ"א, ז)

כתב בספר קב בשמים "אפשר לומר דכל חלום שהוא מהרהורי דיומא אף דיזכור את החלום מ"מ לא ימלט שלא ישכח אחד מפרטי החלום מה שאין כן חלום שהוא מהנבואה אז שומרין מן השמים את החולם שלא ישכח שום דבר כי כל דבר מראה על איזה עניין. לזה כשהקיץ פרעה וראה שלא שכח שום דבר מהחלום אז הבין כי הוא עניין נבואה
או יאמר לפי מה שכתבתי למעלה פ' וישב שכל חלום שהוא מהרהורי דיומא אף שבא בסדר נכון מ"מ אי אפשר שיהיה כולי בסדר נכון יען שהוא מהרהורי דיומא וביום ראה הרבה דברים לכן יש בו דברים בטלים פירוש דברים מעורבבים אבל חלום שהוא עניין נבואה זה בא מסודר משום שמראין לו מן השמים וכן כאן פרעה ראה חלומו מסודר אז ידע כי הוא עניין נבואה."

"וְיָשֶׁם אֶתְנֹו נַעַר עֲבָרִי עֶבֶד לְשֵׁר הַטְּבָחִים וְנִסְפָּר לוֹ וַיַּפְתֵּר לוֹ אֶת חֲלָמֹתָיו אִישׁ כְּחֲלֹמוֹ פִּתְרָ" (מ"א, י"ב)
רש"י - עברי. אפילו לשוננו אינו מכיר

ומהם כדי לא לשמוע את הדיבורים הנ"ל שכן שמיעה זו מפריעה לעבודת ה' של האדם כפי שכותב מוהר"ן זי"ע (ערך דיבור) "צָרִיךְ לְזַכֵּר מִלְשֵׁמַע דְּבוּרִים שֶׁל רֶשַׁע שֶׁהוּא פֶּר דַּעַת, כִּי דְבוּרָיו הֵם אֲוִירִים אֲרֻסִּים שֶׁל נְאוּף וּמוֹלִידִים נְאוּף בְּהַשְׁמֵעַ" וזה לעומת זה עשה האלוקים "הַדְּבוּר דְּקִדְשָׁה, דְּהִינֵנו דְּבוּרֵי תוֹרָה וַתְּפַלֵּה וַיִּרְאֵת שְׁמִים הוּא גְבוּהָ וַיִּקֶּר מְאֹד. כִּי הַדְּבוּר דְּקִדְשָׁה הוּא בְּחִינַת הַשְּׂכִינָה בְּחִינַת הַתְּגִלוֹת מְלֻכּוֹתוֹ וְאֲמוּנָתוֹ יִתְבַּרְךְ. וְהוּא בְּחִינַת רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ וּבְחִינַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וּבְחִינַת תְּחִינַת הַמְּתִים, בְּחִינַת יְחִוּד קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָּיה" עכ"ל וזהו מה שנאמר נער עברי היינו שהוא עומד מהעבר השני כדי לא להתערבב עם הרשעים

ונשאלת השאלה כיצד ייתכן שיוסף אינו יודע את השפה המצרית הרי הוא היה במצרים כבר כמה שנים ובוודאי הוא למד את שפת המקום שהרי סוף כל סוף אנו מוצאים דין ודברים בין יוסף לאנשים שונים במצרים א"כ מה כוונת הדברים לשוננו אינו מכיר
אלא ניתן להסביר בס"ד כי יש הבדל בין שפה לשון שכן שפה היינו אלו המילים שמדבר האחד עם השני ולשון פירושו סגנון / תרבות הדיבור כמו שהתורה מתפרשת בשבעים לשון הכוונה בשבעים צורות וזהו מה שנאמר ללשוננו אינו מכיר היינו שיוסף לא דיבר כמותם בצורת דיבור של הרחוב עם ניבולי פה וכו' כמו שהם היו עושים כמו שאומר רש"י בלשון בזיון ולא זו אף זו אלא היה מתרחק

"וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מַה נֹּאמַר לְאֲדָנִי מַה נְדַבֵּר וּמַה נַּצְטַדֵּק הָאֱלֹקִים מִצָּא אֶת עֹון עֲבָדֶיךָ הַנְּנוּ עֲבָדִים לְאֲדָנִי גַם אֲנַחְנוּ גַם אֲשֶׁר נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ" (מ"ד, ט"ז)

כל זמן שיש להם עדיין עבודה לתקן את הנשמות הטועות שזה מה שנאמר האלקים מצא את עון עבדיך אלו הנשמות הטועות אשר הגביע בידם היינו השקועים בתאוות העוה"ז הצריכים תיקון ולכן אנחנו מוכנים להיות עדיין בגלות בחינת עבדים כולנו יחד כדי לתקן את הדרוש תיקון שנרמז "הננו עבדים לאדני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו" עד שיגמר התיקון של כלל נשמות ישראל ואז יבוא משיח שכן אחרי שיבוא משיח כבר לא ניתן יהיה לעשות דבר

יודע העניין כי היו פעמים שהיה יכולת בידי הצדיקים להביא את המשיח אך הם נמנעו מלעשות זאת כיוון שעדיין היו נשמות שלא הגיעו לכלל תיקון ואם היה בא משיח לא היו יכולים הם לבוא אל תיקונם לעולם ולכן הם העדיפו להמשיך להיות בגלות כדי שלא ידח ממנו נידח ניתן בס"ד לראות עניין זה רמוז בפסוק הנ"ל שכן יהודה שהוא המלכות רומז לצדיקי האמת שהם בחינת מלכי הדור שאומרים לקב"ה שהם עדיין לא פועלים להביא את המשיח בכל הכוח בחינת מה נדבר ומה נצטדק היינו לפעול שיבוא משיח צדקנו

"הַשְּׁלֵף עַל יְהוּדָה יְהַבֵּךְ וְהוּא יִכְלַפְלַף לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק" (תהילים נ"ה כ"ג)

ניתן לפרש פס' זה בס"ד השלף על ה' היינו מה שאתה צריך לקבל מאיתו יתברך תקבל על זה אל תדאג אבל תדע כי הכל תלוי ביהבך היינו במידת הביטחון שלך כמה אתה מאמין ואיך אתה מתנהג בעקבות אמונה זו וזה יקבע מה תקבל כמה ומתי בחינת הוא יכלכלך כמו שכתוב דע מה למעלה ממך (אבות ב, א) וכמו שמצאנו שלושה מידות באוכלי המן כמובא במסכת יומא (ע"ה ע"א) "יוצא העם ולקטו וכתבי

(במדבר יא, ח) שטו העם ולקטו הא כיצד צדיקים ירד על פתח בתיהם בינונים יצאו ולקטו רשעים שטו ולקטו כתיב לחם וכתיב עוגות וכתיב וטחנו הא כיצד צדיקים לחם בינונים עוגות רשעים טחנו בריחים או דכו במדוכה ומסיים הפס' אם תשמור תורה ומצוות כדבעי אין לך מה לדאוג כלל כי הקב"ה לא יתן לעולם מוט לצדיק

משנת הצדיק – הרה"ק רבי גרשון חנוך הניך ליינר האדמו"ר מראדזין זצוק"ל זי"ע – ד' טבת (שישי)

רבי גרשון חנוך הניך הינו האדמו"ר השלישי של חסידות איזביצה ראדזין. הוכתר כאדמו"ר אחר פטירת אביו, רבי יעקב ליינר, בט"ו באב תרל"ח. ידוע גם בשם "אורחות חיים", על שם ספרו. הרב התפרסם הרבה בזכות פועלו לחידוש השימוש בתכלת רבי גרשון חנוך הניך היה חריף ובקי, גדול בתורה ובחכמה, מעמיק בנגלה ובנסתר שרכש גם ידיעות רבות ברפואה, כימיה, הנדסה, זואולוגיה, וידע שפות רבות. השתמש בידיעותיו אלה על מנת לפעול למען חידוש השימוש בצבע תכלת בציצית. בשנת תרמ"ג ביקר באיטליה במוזיאון ימי, ונחשף לתעשיית הצבע מדינונים. רכש מפרופסור איטלקי את הידע הנדרש על מנת להפיק צבע כחלחל מדינון. נודע בעיקר בזכות ספרו "שפוני טמוני חול" והחבורות הנלוות ובעיקר "עין התכלת". בחיבורים אלה התווכח עם התגובות בעניין חידוש התכלת. ליקט מדברי תורת סבו, רבי מרדכי יוסף ליינר וכתב אותם בספר מי השילוח. מספרים כי הוא ה" מקפיד מאד על חסידי המסתופפים בצל קדרשו שיצייתו לדין תורה ושלא ימסרו שום אדם לערכאות ושלא יחזיקו בביתם משרתת שאינה יהודית ושלא ייתן איש את בנו ובנותיו לבית תלמוד שלומדים שם בחורים ובתולות בתערובות וכל מי שעבר על אלו הדברים לא נשא להם פנים ולא הועילו בזה שום תירוצים רק הרחיקם תיכף מעדת קהילתו עד שקיבל עליו לתקן המעוות סיפר כשנסע להדפיס ספרו סדרי טהרות לעיר יוזפאף ובא לשם יגע מן הדרך וכששכב על מיטתו בלילה שמע קול קורא קודם אור הבוקר ואומר קומי נא עורי נא התייצבו נא לעבודת הבורא בקול נעים מאד בוקע ללב האדם עד שלא ה" יכול להישאר על מיטתו ותיכף רחץ ידיו וקם ועסק במה שעסק ואח"כ שאל על זה האיש המעורר אמרו לו שזהו שמש העיר ושלה אחריו ודיבר עמו ונשא חן בעיניו וכמעט שאמר עליו שהוא מן הל"ו צדיקים ומן אז והלאה שלח לו מעות בכל שנה ושנה על חג המצות ופעם אחת שכח לשלוח לו וזכר אחר חג המצות ודרש ושאל עליו והשיג ידיעה שאינו עוד בחיים ר"ל אז אמר שעבור זה שכח לשלוח לו כי על המת נגזר שישתכח מן הלב שנאמר נשכחתי כמת וגו' וקודם חג המצות הזה שבק חיים לנו פעם אחת היה בוורשא ולן בזאהל אחד בלילה וכשקם בבוקר אמר שהוא מרגיש קדושה בזה החדר ושחלם לו דברי תורה עמוקים אשר במסכת בבא קמא נמצא ענין חטא העגל והתיקון וע"י מתחיל המסכת ארבע אבות נויקין השור שרומז על חטא העגל וסוף המסכת הוא מה שהחרש מוציא במעצד הרי אלו שלו שזה רומז על לוחות האחרונות שהי' תיקון העגל שהראה לו הקב"ה למשה מחצב ספרינו בתוך אהלו והפסולת הי' שלו ואח"כ בדקו ומצאו שהרב הקדוש רבינו ישראל המגיד מקווצניץ ז"ל נתאכסן פעם אחת בזה הבית

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

לקט אמרי קודש מרבוה"ק מבעלזא זיע"א

"וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רְחֻמִּים לִפְנֵי הָאֵישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת אַחֵיכֶם אַחַר וְאֵת בְּנֵימִין וְאֵנִי פֶּאֶשֶׁר שְׂכַלְתִּי שְׂכַלְתִּי" (מ"ה, י"ד)
 "ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש" יש לדקדק דהנה איתא בתוספות ישנים שמחלק בין רחום לחנון, ורחום הוא על כל צרה שלא תבוא, וחנון הוא בעת הצרה ח"ו, וכאן היו בעת צרה, והיה לו לומר לשון חנון ולא לשון רחום. ואמר בהקדמת אאמו"ר (ומהרי"ד) ז"ל הענין מה דאיתא במדרש על פסוק זה, "אמר להם הרי הכסף והרי הדורון והרי אחיכם צריכין אתון למלתא אחר, אמרי ליה צלותך אנן בעיין, אמר להון אם צלותי אתון בעיין ואל שדי יתן לכם רחמים", והנה מצינו שאברהם אבינו ע"ה זכה לקדושת ביהמ"ק במקומה, וגם יצחק אבינו זכה לקדושת ביהמ"ק במקומה רק יעקב אבינו ע"ה זכה לקדושת ביהמ"ק שלא במקומה, מפני שרצה להמשיך קדושת ביהמ"ק שלא במקומה אפילו בגלות בכל מקום אשר הם נמצאים. והנה ארץ מצרים היתה מלאה גילולים, כמו שמצינו אצל משה רבינו ע"ה שאמר "כיצאתי את העיר אפרוש את כפי", והיו בני יעקב שבטי י-ה יראים לנפשותם כי מי יודע אם לא יהיו צריכים להתפלל בהיותם במצרים, ומאחר שהיתה מלאה

סגולה לפרנסה – שבח והודיה לה' יתברך

"אם פן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה" (מ"ג, י"א)

רש"י – מזמרת הארץ. מתרגם מדרמשבח בארעא שהכל מזמרים עליו כשהוא בא לעולם
 ובנקל יוכל לעשות זאת עם יסגל לעצמו את מה שכתוב במשנה אבות (ד', א') "איזהו עשיר השמח בחלקו" היינו שיתן אל ליבו כי יש עליו להיות בשמחה ולהודות ולהלל לה' על כל מה שנתן לו שכן הקב"ה סיפק לו כל צרכו ולא החסיר ממנו דבר וע"י כך יזכה לעוד השפעות טובות שירעיף עליו הבורא ממרום לפי שכאשר רואה ה' יתברך כי האדם אומר תודה על כל מה שמקבל ולא מתייחס לכל הניתן לו כמובן מאליו בבחינת כפוי טובה מוסיף לו הקב"ה עוד כהנה וכהנה וחוץ ממה שמקבל בזה העולם עוד יחכה לו שכר הרבה בעולם הבא שנאמר (שם) "אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא" וזהו גם עניינו של חג החנוכה הודיה ושבח על הנס שהיה ובקשה לעתיד כמו שאנו מברכים שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה

הגמרא בברכות (ל"ב, ע"א) כותבת "דרש רבי שמלאי לעולם יסדר אדם שבחו של הקב"ה ואחר כך יתפלל" וניתן לראות רמז לדברים בפס' הני' הרומז על התפילה שכן זא"ת ר"ת זמ"ן אמיר"ת תפיל"ה עשו היינו כך תהיה תפילתכם קחו היינו תהרהרו בתשובה קודם התפילה כמו שנאמר "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" וכן כותב בעל יעלזו חסידים זי"ע "ועיקר גדול שקודם שיתפלל יהרהר בתשובה ויכנע לשאל מחילה וסליחה ואז נמצא בידו תפילה ותשובה וישמע א-ל ויענהו ולי' ירחמהו עושהו ויחיהו מחייה חיים" עכ"ל **מזמרת הארץ** היינו בתפילתכם תנו שבח וזמרה על הטוב שהקב"ה גמלכם כמו שכתוב "טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליך" והו' שמפרש רש"י שמשבח בארץ היינו שמשבח על כל מה שהקב"ה נתן לו בעוה"ז **בכליכם** היינו שע"כ תכינו לעצמכם כלים לקבל את השפע שירד משמים עליכם בחינת "והורידו לאיש מנחה"